

অবিষত তেজৰ ক্রন্দন

অবিষত তেজৰ ক্রন্দন
হেম বৰা

অবিষত তেজস ক্রন্দন

অবিষত তেজস ক্রন্দন

হেম বৰা

এই দশকৰ ভিতৰত যি কেইজন নতুন কবিয়ে অসমৰ
কাৰতে পঢ়ে ভিন্নমুখী প্ৰগতিশীল কবিতা ৰচনা কৰি আহিছে
সেইসকলৰ অন্তৰ্গত কবি হ'ল শ্ৰীহেম বৰা। জন জীৱনৰ শ্বব
আৰু বৈপ্লৱিক চিন্তা ধাৰাই তেওঁৰ কবিতাক প্ৰাণময় কৰি তুলিছে।
গতানুগতিক সমালোচনাই হয়তো এটা সকল কবিক স্বীকৃতি
সহজে দিব নুখুজিব, কিন্তু সময়ে এদিন এই সকলক স্বীকাৰ কৰি
লবই লাগিব।

অধ্যাপক হেম বৰা মোৰ বন্ধু। সেইবাবে তেওঁৰ কবি-
তাৰ বিস্তৃত সমালোচনা নকৰি উপযুক্ত সমালোচকৰ হাতত সেই
কাৰ্য্য আছুতীয়া কৈ গটোৱা হ'ল।

এই সংকলনত বিভিন্ন পত্ৰিকাত প্ৰকাশ হোৱা একুবি
এটা কবিতাহে নিৰ্বাচিত কৰা হৈছে। ছমহীয়া নীলাচলত
প্ৰকাশিত "বিফুৰাভা"ৰ দৰে প্ৰখ্যাত বহুতো কবিতা আমি ইয়াত
ঠাই দিব নোৱাৰিলো। বজাৰত কাগজৰ দুপ্ৰাপ্য হোৱাৰ বাবে
সংকলনটো সৰু কৰা হ'ল।

—নন্দ বৰা

৭/২/৭৪

সংকলয়িতা আৰু প্ৰকাশক অধ্যাপক নন্দ বৰা গোলাঘাট বাণিজ্য
মহাবিদ্যালয়।
মুদ্ৰক—অসমী ছপাশাল, গোলাঘাট, ১৯৭৪ মূল্য—১৫০ টকা

একুনি এটা কবিতাৰ সংকলন
'অবিৰত তেজৰ কন্দন'

একাধিকমে কবিতাবোৰ—

স্বাক্ষৰ ; দুখন বজ্জ কঠোৰ হাত ; মহানগৰৰ জুই ;
নপুংসকৰ স্বৰ্গ ; নদীৰ বুকুত ঢৌ : সৰিয়হ ফুলৰ নাচ ;
মুক্ত বিহঙ্গমৰ প্ৰতীক্ষাত ; এজন বে-সামৰিক সৈনিকৰ
উজ্জ্বল ; অগ্ৰগামীৰ প্ৰতি ; দংশন ; আউসীৰ জোন ;
আমাৰ আজন্ম সংগ্ৰাম ; ধুমুহাক জনাৰ্ঠ আগত ;
বজ্জ নিচান ; আমি নীলকণ্ঠ , মোৰ খোজবোৰ ;
প্ৰভৃতি ; বিহেতুকে ; প্ৰতিটো শব্দৰ ঘৰ্ষণত ;
মেলিদিয়া দুখন হাত , সিহঁত তই আছে আৰু
আমাৰ কঠিন দেহ

আৰু কবিতা সমূহ ঘোৰা পাঁচটা
বছৰৰ ভিতৰত

ছমহীয়া নীলাচল, সাপ্তাহিক নীলাচল, অনমবাণী,
আকাশবাণী, গুৱাহাটী, অজন্তা, আমাৰ প্ৰতিনিধি,
ভট্টাৰু, বৰ বুইত, জনমভূমি, নতুন প্ৰবাহ, আকাশ,
তৃপ্তি, জোনবিবি, সুনন্দ প্ৰভৃতি কাকত আলোচনীত
প্ৰকাশ হৈ গৈছে।

স্বাক্ষৰ

আটাইবোৰে মোক বেৰি ধৰিলে
সিহঁতৰ হাতে প্ৰতি একোডাল তীক্ষ্ণ বৰ্ষা
আৰু প্ৰতিটোৰ চকুত একোটাকৈ অগ্নি পিণ্ড।

মোৰ আমঠু ক'লা হ'ল।

মই থোকাখুকি মাতেৰে সিহঁতক জনালো অভিনন্দন
কলো হাতত ময়ো এডাল বৰ্ষা লম
কাৰণ ময়ো সিহঁতৰ শাবীতে এতিয়া।

দেখিলো এইবাৰ সিহঁতৰ চকুবেদি
হঠাতেই বৈ গ'ল একোটা পাহাবীয়া জুৰি।

সিহঁত মৌন হ'ল।

মাথোন এজনে দাঁড়ি ধৰিলে মোৰ আগত
সিহঁতৰ সংগ্ৰামৰ নতুন খচৰা খন
আৰু সিহঁতৰ নামৰ তলতে ময়ো লিখিলো
মোৰ নামটো সানন্দেৰে।

দুখন বজ্জ কঠোৰ হাত

বৰ দুখেৰে মই সিহঁতক কলো
তইত একোটাইত মূৰ্খ
সিহঁতে আকৌ ফুৰ্তিত গালে
মনোবঞ্জনৰ গীত,

আকৌ যেতিয়া দৃঢ়তাৰে কলো
সিহঁতে ধৰিলে উদ্ভাত নাচ।

মই যেতিয়া সিহঁতৰ মাজলৈ গ'লো
সিহঁত পিচুৰাই গ'ল
ব'বলৈ কলো লগ পাওঁ বুলি
সিহঁত কিন্তু অৰণ্যত লুকাল।

মই কলো—
তইত একোটাইত অজগৰ
সিহঁতে নামাতিলে,

মই আকৌ কলো
তইতৰ গাত মূৰ নাই
সিহঁতে এইবাৰ দাঙি ধৰিলে
নিৰ্ভয় চাবনিৰে
দুখনকৈ বজ্জ কঠোৰ হাত।

মহা নগৰৰ জুই

মই জ্বলা দেখিছোঁ বাতিৰ পাহাৰত জুই
দেখিছোঁ অৰণ্যত অনেক বনজুই
লহ লহ জিভামেলি
কোমল গাভৰু অৰণ্যক ধৰ্ষণ কৰা
দেখিছোঁ সহস্ৰবাৰ,
ধোঁৱা আৰু ছাইৰে আকাশত সজা
উজ্জ্বল ছবি।

মই জ্বলা দেখিছোঁ চিমিক্-ঢামাক্ চাকি
তেল আৰু শলিতাৰ টনা-টনি
শুনিছোঁ অনেক হুমুনিয়াহ কাষৰত বহি
বুঢ়ী আইতাৰ বয়সৰ ভাটীত
হেৰুৱা জীৱনৰ বোকোচাত অহা
অপূৰণ সপোন বাসনা।

উপলব্ধি কৰিছোঁ অনেকবাৰ
হতাশাক বুকুত সাৱটি জীয়াই থকা
ভিখাৰীৰ জীৱন দৰ্শন আৰু
ভোকৰ তাৎপৰ্য।

দেখিছোঁ অনেক আকৃতি বিশীনা ৰমণীৰ চকুত
ঘৰ আৰু সন্তানৰ অপূৰ্ণ আশাই
তুলি যোৱা সকলো ধনিৰ মমত
কাকণ্য আৰু যাত্ৰনাৰ নিৰ্মম প্ৰহাৰ।

দেখিছোঁ। ফুটপাথত বাগৰি বাগৰি যোৱা
অসহায় পদ এক ভিখাৰীৰ চকুত
জীয়াই থকাৰ অদম্য সপোন আৰু
চিবন্তন আশাৰ মিচিল।

আৰু দেখিছোঁ বাতি কেঁচনত চেঙালুতি পৰা
বস্ত্ৰহীন, অন্নহীন, স্বামীহীন নাৰীৰ গৰ্ভত
বাঢ়ি অহা অচিনাকি ভ্ৰূণৰ বিভৎসতাত
নবকৰ জুই।

দেখিছোঁ অনেক, অনেকবাৰ
এইবোৰ হৃদয় ভস্মীভূত কৰা
ধৰ্মমুদ মহানগৰৰ জুই।

নপুংসকৰ স্বৰ্গ

আমি যিবোৰ সপোন দেখিছিলো
হেৰা মোৰ যৌৱনৰ ক্লনিক সহচৰী—জালুকবাৰী
সভ্যতাৰ সু-উচ্চ শিখৰত
কৃষ্ণ চুড়াৰ পাতৰ ফাকেদি সৰকি অহা
পুৰ্ণিমাৰ জোন যেন আমাৰ যৌবন
নিৰিবিলি পোহৰত আমাৰ ভবিষ্যত।

আমি পাছৰো কেনেকৈ হেৰা মোৰ সহচৰী
সাত মাইলৰ হাজাৰ সপোন
'কাকতি হোটেল'ৰ আও পুৰণি চকীত
খুবমাত কামোৰ মাৰি চাহত চুমাৰে
খেদিবলৈ অৱসাদ অনেক বঙিন আবেলিৰ
অন্তৰোৰ সপোন বিলাসী ডেকা
বহি মুখা-মুখী হেৰা জালুকবাৰী

শৰ্মা চালিত কেনটিনৰ টিনৰ চকীত
আমাৰ কল্পনা আমাৰ যৌথ কামনা
কত বগুনা অলকা হাচনাহানা বেজীয়া ইলাৰ
চকুৰ কোণত আমি দেখিছিলো
সোণালী আপেল
আৰু তাৰ নিচাত আমাৰ কচৰে
পান-বজাৰ কাঁচা বজাৰ উৰ্বশী-অপ্সৰা
অশোকা, ন'ভা, কেপ্ৰিকোত
দেউতাৰ টকাৰ শব্দ আৰু আমাৰ স্বৰ্গ।

সেই জালুকবাহীত
দুবাৰ কৃষ্ণ চুড়াৰ জক্ মক্ দেবি
বঙা পাহিৰ উচ্চলতাও উবাই দলো
আমাৰ ভবিষ্যৎ

স্বৰ্গভ্ৰষ্ট আমি যেন পাৰিজাত
আমি যেন .....
আমি যেন .....
আমি যেন নপুংসকৰ দল।

নদীৰ বুকুত চৌঃ সবিস্মহ ফলৰ নাচ

নদীৰ বুকুত চৌ
সবিস্মহ ফলৰ নাচ

আকাশত তাৰ চিন
দূৰত্ব হাতী পট
মোৰ চোলাৰ জেপত
জীৱন সচাৰ কাঠি

নদীৰ বুকুত চৌ আকৌ
বিবিধা পতীয়া জোন
তাৰ আগৰ তামূলী তৰা
চেমি কলনৰ দট্

আকৌ এপাত সবিস্মহ ফল
চিমিক-চামাক চাকি
নিজ্জাণ মাটিৰ পুতলাত
জীৱন জীয়া ফাকি

নদীৰ বুকুত চৌ
বাতিৰ উচুপনি
যেন কুজ্জনবত
অচিন যুগল পখি

মুক্ত বিহঙ্গমৰ প্ৰতীক্ষাত

আমি যি কৰিছোঁ সংগ্ৰাম
যৌবনৰ প্ৰতিটো খোজত
তাৰ সোণালী ফচল এদিন
লাগিব ধাত
যিহেতু অনিয়ত বক্তৃতাৰ দৰে
আমাৰ সংগ্ৰাম গতিশীল।

আমি যি কৰিছোঁ সংগ্ৰাম
আকাজাব সোণালী চুৰি লৈ
ফেব পাতি দুৰ্গাস্থ সময়ক,
আমি শিকনি দিম
যিহেতু আমাৰ সংগ্ৰাম
প্ৰজাৰ পৰশত অক্ষয়।

আমাৰ বাসনাৰ ধ্বংসস্তম্ভ
আমি কৰিছোঁ উদ্বাটন
হাজাৰ বছৰীয়া কফনত
সাৰপাই উঠিব জীবাশ্ম
আৰু লগে লগে উদ্ভিত হব
জনতাৰ নবীন সূৰ্য্য।
আৰু তাৰ সোণালী কাঁড়েৰে
আমাক কৰিব বাউল
আমি তেতিয়া সকলোবোৰ গীত তম
আৰু
মুক্ত বিহঙ্গম হৈ ডেউকা কোঁচাম
নবীন প্ৰজাৰ গভীৰ প্ৰশান্তিত।

এজন বে-সামৰিক সৈনিকৰ উক্তি

আই, তোমাৰ বুকুত শুই থকা সূৰ্য্যই
আমাক সকলোই দিছে
আমি হাতত বৰ্ষা লৈ
আমি হাতত কুপান লৈ
আগবাঢ়ি যাওঁ
এই বে-সোণালী ফচল
আই তোমাৰ বুকুৰ
এই সেউজী সন্তানৰ মানিকী ইন্ধন
আমাৰ হৃদয়ত,
সেইবাবে আই আগবাঢ়ি যাওঁ
তোমাৰ বুকুৰ সূৰ্য্যৰ প্ৰভা
আমাৰ পাথৰ হব
আমাৰ হাতৰ বৰ্ষাই
সিহঁতৰ আগ্নেয়াস্ত্ৰক বোৰিব পাবিম
যিহেতু আমাৰ বুকুৰ সাহসৰ উৎস
আই, তোমাৰ প্ৰেম।

আই, তোমাৰ চকুপানী
নেলাগে ম'চিব দুহাতেৰে
আমি ম'চি দিম হৃদয়ৰ তপত শোনিতেৰে
সন্দ্ৰাস বাদীৰ শৈল হুৰ্গ
আমি ভাঙি দিম
আমাৰ হাতৰ কুপানেৰে
ভাঙি দিম সুবিধাবাদীৰ চকুৰে
ভাঙি দিম আমাৰ নামেৰে সন্দ্ৰা

সিহঁতৰ গগণ চুখা অটালিকা

ভাঙি দিম

তোমাৰ বুকুত সিহঁতৰ পদাৰতৰ গৰ্ভ

যিহেতু আমাৰ হাতত আই

তোমাৰ প্ৰেমৰ বিমল অস্ত্ৰ ।

সেইবাবে আঁঠু

তুলি লগো হাতত কুশাণ

আমাৰ স্বাধীকাৰৰ বাবে

বিশ্ব দৰবাৰত আমি সাজি যাম

কেঁচা শোণিতৰ স্তম্ভ

যাৰ ফলকত লিখা ব'ব

স্বাধীকাৰৰ বাবে

জন-সাধাৰণৰ বাবে

আমাৰ বক্তাক্ত প্ৰাণাহুতি ।

অগ্ৰগামীৰ প্ৰতি

ক্ৰৈবাঃ মান্ন গঃ পাৰ্থ নৈত্যত্ব্য পাণ্ডতে ।

কুদ্ৰঃ হৃদয় দৌৰ্জলং ত্যক্তেতিষ্ঠঃ পবস্তপ ।

—গীতা ।

ক্ৰৈবতাক নতশিবে কৰিবা স্বীকাৰ কিয়

হৃদয়ৰ কুদ্ৰ দুৰ্জলতাত

সংগ্ৰামী মাতৃত্ব ক্ৰীত্ব শোভাহীন

পুৰুষৰ প্ৰতিজ্ঞা ভীষণ

কিয় তোমালোক কৰিবা পলায়ণ

সমুখত জীবন সংগ্ৰাম

আত্ম মৰ্যদাব ।

ক্ৰৈবতাক নতশিবে কৰিবা স্বীকাৰ কিয়

সংগ্ৰামৰ মহান ব্ৰহ্মতঃ

ভীষণ প্ৰতিজ্ঞাবে আগবাঢ়া, আগবাঢ়া

সংগ্ৰামী জনতাৰ নাই পৰাজয়

নাই পৰাজয় নিৰপবাধা শোণিতৰ

জয় জয় শাশ্বত জয়কাৰ ।

নিৰপবাধী শোণিতৰ নদী বলে

বৈ যক

বাজপথ বাঙলী হলে

হৈ থক

ধূলিত মিহলি হলে শিশুৰ সবগ

সংগীনত শুদ্ধ হলে মাতৃত্বৰ অগ

তথাপি নহবা ক্লান্ত

ভীষণ প্ৰতিজ্ঞাবে আগবাঢ়া তোমালোক ।

কৈবতাব অশ্রুত নলবা আশ্রয়

আগবাঢ়া আগবাঢ়া

জনতাৰ হৃদয় সাবধি তোমালোকৰ

নিবন্ধ আন্ধাৰত হব আলোকৰ জয়

সিহঁত হব পদনত ।

নিৰ্ভয়ে আগবাঢ়া,

কৈবতাক নতশিবে কবিবা স্বীকাৰ কিয়

সংগ্ৰামী মানুহৰ কৈবত শোভাহীন

সেইবাবে

নিৰ্ভয়ে আগবাঢ়া, আগবাঢ়া

ভাৱৰ প্ৰতিজ্ঞাবে তোমালোক ।

দংশন

দ্বিপ্রহৰ বাতি মই শুনা নাই

কেতেকীৰ কোমল বিননি

শুনিছোঁ হাহাকাৰ বুকু ভঙা মানুহৰ

অজস্ৰ শব্দত ।

ঘোঁড়াৰ খুড়াৰ দৰে ভাব কঠিন স্পৰ্শত

প্ৰেতাশ্বাৰ দৰে ভয়াবহ প্ৰতি মুহূৰ্ত্তত

বগাই আছে

একোটাইড কাৰ্শলা সাপ ।

আমি সেই সাপৰ মুখৰ

ভেকুলিৰ দৰে কৰো আৰ্ত্তনাদ

নিকপায়ত হওঁ নতশিৰ

আৰু কাঁড়বিদ্ধ পথিৰ যাত্ৰনাত

কৰো চিৎকাৰ

হায় ॥

কাবোৰাৰ চকু যদি হ'ল হেতেন সিক্ত

আমাৰ বেদনাত

সকলো ফোভৰ আগ্ৰেগিৰি হ'লহেতেন নিৰ্ক্ষাপিত

বোধহয় আমিও শুনিলো হেতেন

কেতেকীৰ কোমল বিননি

বুকু ভঙা মানুহৰ অজস্ৰ শব্দত

সহস্ৰ সহস্ৰ জনতাৰ কৰণ প্ৰশ্বাসত ।

আউসীৰ জোন

অনেক নক্ষত্ৰৰ উচুপনি বুকুত সাবটি লৈ
দেবদাক, ঝাণ্ড-বন অনেক বৰচা বনৰ পাতত
নিশ্চুপ সবীম্প শীতল হিমেল বায়ুৰ দাকণ আঘাতেবে
স্বামীহীনা উজাগৰী নাবীৰ কাৰুণ্যৰে সাৰে আছিল
সাৰে আছিল এই বাতি :

অষ্ট্ৰেল ভোমো পুৰুষৰ চিৰাচৰিত গাণক। গমনৰ নিৰ্জৰতাৰ
নতুবা ব্ৰহ্মচাৰী পুৰুষৰ অত্যাচাৰ জৰ্জৰিত গাভৰুৰ অসহায়তাৰ
অথবা নেতৃত্বৰ বধৰ সাবধি স্বৰূপ কোটি পতিৰ কাৰবাবৰ
বা ক্লাবৰ বিলাসমত্তা বমণীৰ সতীত্বৰ অবক্ষয়ৰ প্ৰহৰী হৈ
সাৰে আছিল এই বাতি :

আক এই বাতি
মোৰ জুয়োগৰ এইবোৰ অনেক বাতি হতাশাৰ খুন্দিয়া খুন্দিত
ভগা আইনাৰ খুন্খুনিৰ দৰে নিবৰ্থ যতিহীন কোবাচ,
আশাবে বাট চাই বোবা আউসীৰ জোনৰ অশ্রুমানত বন্দী ;

মোৰ স্মৃধৰ ছবি কঢ়িয়াই অনাৰ অক্ষম
এইবোৰ বাতি—অনেক বাতি
নক্ষত্ৰৰ উচুপনি বুকুত সাবটি লৈ
স্বামীহীনা নাবীৰ উজাগৰী কামনাৰে সাৰে আছিল,
সাৰে আছিল।

আমাৰ আজন্ম সংগ্ৰাম

ঠিয় পাছাবটোৰ উচ্চতালৈ উঠিবৰ বাবে
পুৱাৰ পৰা সন্ধ্যালৈ
সন্ধ্যাৰ পৰা পুৱালৈ
প্ৰতিদিনে আমি অহৰহ কৰিছোঁ সংগ্ৰাম
তথাপি পৰা নাই
যদি উঠিছোঁ দুখোজ পিছলোচাৰি
যিহেতু টিঙলৈ যোৱা পোন বাটটো বৰ ঠিয়
বৰ পিছল।

কিন্তু নিৰাপদ উচ্চতাত ভোমালোকৰ আৰোহন
আমাৰ অজ্ঞাত কোনোবা পথেদি
শিখৰত ভোমালোকে পুতিছা বিজয় নিচান
আৰু তললৈ চাই হাঁহিছা মাথোন
কাৰণ
আমি যে আজিও ভোমালোকৰ পাদ দেশত
ভোমালোকৰ হাঁহিবোৰ বন্দুকৰ শব্দ
তাৰ প্ৰতিধ্বনিবোৰ একোটাইত বুলেট হৈ
আমাৰ বুকুৱেদি সৰকি যায়
আৰু যান্ত্ৰগাত ছট্ কট্ কৰি সহিছোঁ আজন্ম
ভোমালোকৰ হাঁহিৰ অৰ্থ।

বিহেতু পাহাৰটোৰ নিৰ্দিষ্ট টিঙটোত আমি উঠিব নোৱাৰো
 তোমালোকৰ বাটটোৰে আমি যাব নোৱাৰো
 কাৰণ, সেইটো বাট আমাৰ বক্তৰ কঁবালে বন্ধোৱা
 সেইবাবে এটা নতুন বাট, পোন বাট
 আমি বিচাৰিছোঁ
 আৰু টিঙটোৰ উচ্চতাত আৰোহণ কৰিবৰ কাৰণে
 আমি পুৱাৰ পৰা সন্ধ্যালৈ
 সন্ধ্যাৰ পৰা পুৱালৈ
 অহৰহ ৬বিছোঁ সংগ্ৰাম।

ধুমুহাক জনাওঁ সাগত

ধুমুহাক জনাওঁ সাগত
 চৌদিশত আলোড়ন তুলি
 এইযে আহিল
 জাগৰণ কণ্ঠে কণ্ঠে
 সকলো বিননিৰ দৰে
 বৈপ্লবিক স্বৰ।

ধুমুহাক জনাওঁ সাগত
 কোকিল-কণ্ঠী গায়কৰ কণ্ঠৰ
 তীব্ৰতৰ স্তবৰ সঞ্চাৰ
 কবি-কণ্ঠত ভাবৰ তিৰ্য্যকতা
 শিল্পীৰ তুলিকাৰ শক্তিশালী ভাষা
 সকলোতে ধুমুহাৰ সমাগম
 উচ্চল সমুদ্ৰত
 উঠি অহা জোৰাবৰ প্ৰতি
 অভিনন্দন।

সময়ৰ বৈপ্লবিক ধুমুহাত
 জন্ম হ'ব এটি পুৰা
 শিঙল বায়ুৰ প্ৰবাহত
 হ'ব সমুদ্ৰল
 আবেগৰ বৰ লুইত অসীম অনন্ত।

আছিল ধুমুহা

ভয়-গহনত উঠিল প্রতিধ্বনি

সময়ৰ চিনাকি পৰশৰ

অচিনাকি ককৰ্শতা

এইবাৰ সমদলে খেদো

এটা বিপ্লবৰ নতুন চেতনাৰে

আমাক, জীয়াই তোলে।

অনেক প্রভাতী সপোন

এই প্রভাতত।

বক্তা নিচান

শীতৰ জুহাৰ দাঁতিত বহিঃ সুধিছিলো আইতাক
আৰু সহকাৰি-চোতালত লেন ধৰি ধৰি
সুধিছিলো। আইতাক, দৈত্য মানে কি ?

আইতাই কৈছিল :

দৈত্য হেনো ওখ পাখ বিকৃত বদনৰ
কেচ, কেচ, কৈ ক'লা এটা বিভৎস দানব।

আকৌ এদিন—

বজাবৰ জুই যেন থবৰ শুনি মোৰ আইতাই কৈছিল !
দৈত্য আৰু দানবৰ সহযোগ বুলি।
ভয়ত পেপুৰা লাগি আইতাৰ পৰা
জানিলো সেইদিনা,
দৈত্য আমাৰ তেনেই চিনাকি।

আৰু এদিন ডাঙৰ হৈ আইতাই সন্ধ্যাই যাবা
দৈত্য দানবৰ মিতিবালিত ফুক হৈ
বাত পথত শাবী পাতি যাওঁতে
দেখা পালো দানবৰ ইঙ্গিতত
মোৰ কাষতে এটা চেমনীয়াৰ বক্তান্ত দেহ
আৰু

তাৰ ভেজৰে তুম্‌নাৰি কামিজৰ
এবথলা কাপোৰৰ পৰা উৰা দেখা পালো
বক্তা নিচান।

দেখা পালো

মুক্তিৰ নতুন বিশ্ব।

আমি নীলকণ্ঠ

এইডবা কুমারী মাটিত
আমার ভবিষ্যতৰ বাবে
পঢ়াৰ খুজিছোঁ
উপলব্ধিৰ গুটি

যদি হয় এজোপা সোণালী ফুল
আমি তাত সাৰ-পানী দি
জয়াই তুলিম
এটা দুটা কৈ গুটিবোৰ চিঙি নি
অন্য ঠাইত কই দিম
তেতিয়া সেইবোৰ ঠাইত
অনেক সোণালী ফুল হ'ব।

সেই গুটিত যদি হয় বিষবৃক্ষ
তাৰ বাবে চিন্তা নাই
কাৰণ
আমি নীলকণ্ঠ।

মোৰ খোজ বোৰ

মই যেতিয়া উভতি চাওঁ
মোৰ খোজ বোৰ
বালিৰ ধুমুহাত বিলীন হয়।

মই যেতিয়া অগ্ৰসৰ হওঁ
তোমাৰ খোজবোৰত
মোৰ খোজবোৰ
মিলি যায়।

মই যেতিয়া হাহাকি আহোঁ
মোৰ খোজবোৰ
তোমাৰ খোজৰ কাষত
বিকৃত হয়।

মই যেতিয়া বৈ থাকোঁ
বালিৰ ধুমুহাত
নিজেই বিলীন হওঁ।

প্রস্তুতি

নাৰিকলৰ পাতেদি সৰাক অহা
এচমক সোণালী পোহৰ
খিৰিকিত খুন্দা খাই
বেবৰ জলঙাই জনাই স্বাগত
এতিয়া পৰিল যতি চিকুণ পুৱাৰ
আলসুৱা ভাবৰ বিলাস।

বাহিবত কোলাহল জীৱনৰ যুদ্ধ
মা, দিয়াচোন চাহপানী এবাত
জীৱনৰ শান্তি ধাৰত খোজ দিবলৈ
ঘাওঁ আগবাঢ়ি।

ঘড়ীৰ কাটাৰ দৰে আমাৰ ঘোৱন যায়
লুইতৰ পানীৰ দৰে আমাৰ সময় যায়
তথাপি ভাল লাগে চিকুণ পুৱাৰ
আলসুৱা ভাবৰ বিলাস,
নাৰিকলৰ পাতেদি সৰাকি অহা
সোণালী পুৱাই
সোৱৰাই জীৱনৰ যুদ্ধ।

যোৱা বাতিৰ সকলো পৰিকল্পনা
এতিয়া পণ্ড
আকৌ সুৱৰি চাওঁ সময় সত্বে
মিলে নেকি জীৱনৰ ছন্দ।

যিহেতুকে

হাতে হাতে মিলাই দিয়া হাত
আঙুলীত আঙুলীৰে খামুচি ধৰি
নিৰ্ভীক বীৰৰ দৰে ঠিয় দিয়া
এজন দুজনকৈ তোমালোক।

মূহাৰ দুৱাৰ দলিত
আমি ঠিয় দি আছে
কোনে জানে কিমান দূৰত্বত সেই দণ্ড
ধণ্ড ধণ্ড কৰি আমাৰ দেহ
কৰা হৈছে ভাগ
যিহেতু আমাৰ নিৰ্মাণিত মেকদণ্ড।

ভেঙুলোক আমাৰ দেৱতা (!!)
ব'দত শুকাই বৰষুণত তিতি
আমি ফুল আহৰণ কৰো আৰু পূজা তিওঁ
তথাপি আমাৰ প্ৰতি সিহঁতৰ মমতা নাই
আমি কিন্তু সিহঁতৰ প্ৰতিটো কথাত
কৰো উঠ-বহ
যিহেতু আমি নিৰ্মাণিত প্ৰানী।

আমি বেদনাত কবিলে আত'নাদ
সিহঁতে কাণত আঙুলী দিয়ে
তথাপি কেতিয়াবা আমাৰ গৃহলৈ আহি
উপহাৰ দিয়ে
ঘৰীয়ালৰ চকুপানী;
আমি তাতেই হওঁ পৰিতপ্ত
বিহেতু আমি নিষাধিত প্ৰাণী।

প্ৰতিটো শব্দৰ ঘৰ্ষণত

শব্দৰ অবিৰাম ঘৰ্ষণত কেতিয়াবা উপজি আহে নিৰ্জনতা
প্ৰতিটো বোজৰ ধূলিত সৰে ঐকান্তিক গোপনীয়তাৰ স্ৰাণ
বৰ্ণ আৰু ভাবৰ সংঘাতৰ প্ৰসূতি সদনত
হাঁহিব প্ৰমূলাৰে জোখা হয় হঠাতেই দৰদী জোনাক।

ঘৰ্ষণহীন শব্দৰ গন্ধত নিস্তেজতা হয় পশমিত
কবৰৰ অতল অন্ধকাৰৰ চিৰন্তন মহিমাত
লাহে লাহে শুভৈ পৰে ধূমায়িত আকাশৰ সৌষ্ঠব
জঠৰ আবেলিৰ এডাম্বাত আশ্ৰয় লৈ ক্ষণিক যৌৱনে
হাহাকাৰৰ জুইশলাত বচে ভাগৰুৱা বাটৰ নিবন্ধন।

শব্দৰ গাঁঠনিত ঘনীভূত চেতনাই ঠিয় দিয়ে
অশ্বাৰোহী সৈনিকৰ আগমণিৰ নিশ্চিত সংকেতৰ দৰে
নদীৰ বুকুত জ্বলিয়াই কলধনিৰ মনোহৰ সৌন্দৰ্য্যত
লুকাই বয় সৃষ্টিৰ আদিম তথ্যৰ জন্মভূমি।

জন্মৰ প্ৰাৰম্ভিক মুহূৰ্ত্তৰ পৰা শব্দৰ অহৰহ সংঘাত
জৈৱিক বাসনাত উদ্ভূত প্ৰতিখন বঙ্গশালাই
বৰ্ণ আৰু ভাবৰ প্ৰসূতি সদন
তাতেই জোখা হয় একোটা হাঁহিব প্ৰমূলাৰে
প্ৰতিটো শব্দৰ ঘৰ্ষণত উপজি অহা নিৰ্জন জোনাক।

মেলি দিয়া দুখন হাত

আমাব কান্দোনতো সিহঁতে হাঁহে
সিহঁতে হাঁহে

কাৰণ—

আমি নতশিবে সিহঁতৰ যন্ত্ৰ হওঁ।

আমাব দুখত সিহঁতে উপহাস কৰে
আক—

যন্ত্ৰবৎ আমাক খটুৱায়

পুৱাৰ পৰা নিশালৈ।

সিহঁতে আমাক কিন্তু প্ৰতিদানত দিয়ে দলিয়াই

এমুঠি এবোহা ভাত।

পৰম্পৰাগত সেই এমুঠি ভাতেই আমাব
কোনোবা যুগতে কাঢ়ি নিলে মুখৰ মাত
আক নতজানু হৈ সিহঁতৰ পুতৌৰ বাবে
মেলি দিছো দীঘলকৈ আমাব দুখন হাত।

সিহঁত শুই আছে

ফুট পাথৰ যুকলি মজিয়াত

সিহঁত বচত বছৰ শুই আছে

তাতেই সিহঁতৰ জ্ঞান অধুৰিত হয়

দৈহিক ক্ষুধাৰ ভাঙনাত

পেটৰ ক্ষুধাত বিকলাঙ্গ হয়

সিহঁতৰ সম্মান

সিহঁতৰ মস্তিষ্ক

সেইবাবে সিহঁত শুই থাকে তাত

পুকৰ পাছত পুকৰ

মহা নগৰীৰ আৰ্হুজনাৰ দমত

সিহঁতৰ ভবিষ্যত

একোটা লাফৰ নথকা খালি বটল হৈ

পোত যায়

যুগ যুগ ধৰি সিহঁত বাহিৰত

জ্ঞান চেতনাৰ

মাথোন সিহঁতৰ স্বপ্ন হুবেলাৰ আহাৰ

আক বাতিৰ মৈথুন

তাৰ পাছত সিহঁত শুই আছে

পুকৰ পাছত পুকৰ.....

[.....কিন্তু সিহঁতক অগাই দিবই লাগিব
দিবই লাগিব

ফুটপাথৰ পৰা সিহঁতক নিবই লাগিব

কালিলৈ নহয়; আজিয়েই আজিয়েই.....]

আমাৰ কঠিন দেহ

আকণ্ঠ কৰিছো পান
তোমালোকে দাঙি ধৰা
চতুৰ্থৰ পিয়লাত হলাইল

সৰ্বদায় কৰিছো সহ
আমাৰ কংকাল দেহত
তোমালোকৰ চাবুকৰ কোব

ইয়াকেই চাই তোমালোকৰ অটুগাস
অথচ আমাৰ ঘৰ্মাক্ত শ্ৰমৰ অবদানত
তোমালোক শ্ৰেষ্ঠ হৈ জীয়াই আহি

ঘামবোৰ
আমাৰ শ্ৰমাস্তবৰ ঘামবোৰ
লাহে লাহে মিলি গৈছে বক্তৰ কোবাল নদীত ।

বক্তৰ নদীত আমাৰ ঘামৰ ক্ৰন্দন
ভাহিব লাগিছে অবিৰাম
অবিৰত এতিয়া তেজৰ ক্ৰন্দন
তেজৰ ক্ৰন্দন আমাৰ হব বন্ধ
স্নায়ুত তাৰ চিন দেখা পাইছো
দৰিদ্ৰতাৰ চিংকাৰৰ ঠাইত এদিন
জলিব তেজৰ গুলিঙ্গ

ঘামেৰে সিক্ত আমাৰ কঠিন দেহ
সাবপাই উঠিব
আৰু হুহাতৰ সবল খামোচৰ মাজত
সাব পাই উঠিব
আজীবন শিলভঙা সেই হাতুৰীটো ।